EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Història Manresa | Jofre Fité | Actualitzat el 07/06/2012 a les 14:00

Manresa comença al Puigcardener. Cap. 2

HISTÃ'RIA MANRESANA. L'altre dia vam parlar d'un viatjant que arribava a la Manresa del segle VI aC per fer uns intercanvis comercials, perÃ² el vam deixar a les portes del poblat. Amb quina gent s'hi va trobar? QuÃ¨ menjaven, quÃ¨ vestien? De quÃ¨ vivien? Comerciaven? I com sabem que hi havia un poblat?

La gent

El comerciant va enfilar el turonet fins que va començar a veure la gent del poble, que anava i tornava del camp, o bé es quedava al poble per fer feines artesanals, anar a fer algun intercanvi amb el veï o, simplement, a reposar una mica vora el riu. Clar, el nostre viatjant portava veient íbers tota la vida. Però si hagués estat jo, tu, o algú d'avui dia, és possible que un cop comencés a veure els habitants, els confongués amb romans. Perquè hi ha tota una tradició antiga mediterrània de vestir, una "moda": la gent anava amb un tipus semblant de roba, aquelles típiques túniques de romans. Les dels homes només arribaven a mitja cuixa. Una cosa que els diferenciava dels romans, això si, era que duien molts penjolls, braçalets i d'altres complements.

La dieta que tenien era prou variada. Blat, ordi, civada, alfals, llegums i vinyes. També tenien ramats de cabres i ovelles, i alguns no tant nombrosos de porcs i vaques. Això els permetia dur una dieta força completa, ja que podien obtenir pa i cervesa dels cereals, i llet dels ramats. Vi, no. Consumien el raïm com a fruita. I si, al costat de Manresa hi tenim un riu, i els íbers pescaven, però personalment no crec que el Cardener hagi donat mai per una pesca substancial. Només perquè vegeu que sabien el què es feien, tenim proves que els íbers ja practicaven la cria selectiva d'animals, sacrificant els mascles al punt de la vida que estaven més grassos, i les femelles quan deixaven de produir tanta llet o de ser reproductives.

Reconstrucció del poblat íber de la Moleta del Remei (Montsià). Ens podem immaginar que Manresa era força semblant

Els líders

L'amic viatjant finalment va arribar a una de les grans cases del poble. Va deixar el carro a fora, on el vigilava un noi jove, i va entrar a trobar-se amb l'amo, que va fer descarregar les àmfores d'oli i portar les de sal al carro. Li va oferir alguna cosa per refer-se del viatge i hospitalitat a una de les habitacions per aquella nit. Aquell home era un dels més rics de Manresa, i havia aconseguit que bona part dels comerciants de sal del nord, i d'altres productes del sud, passessin per casa seva, on fer l'intercanvi. Naturalment n'hi havia que anaven a d'altres cases, i també alguns que, amb un rai, portaven la sal directament cap al sud del Llobregat. Amb tot, però aquell home s'havia forjat una bona posició.

Amb aquella capacitat de lideratge i econòmica havia aconseguit impulsar la gent a que construïssin diverses sitges noves. I això és important! Un dels motius pels que sabem que hi havia per força gent més rica és que les sitges no són coses fàcils de construir, ni molt menys. I que alguens eren realment gegantesques. Per tant, calia algú capacitat per "mobilitzar" la gent i convèncer-los o pagar-los perquè fessin la construcció. Per això, lamento dir-ho, però ni els primers Manresans ni els primers íbers, en general, no eren una societat tribal igualitària.

Trossets de ceràmica

Tot el que trobem a Manresa d'aquest període són trossets (perdó, fragments) de ceràmica al

Puigcardener. O també peces senceres. Pot semblar una ximpleria deduir d'uns trossos de fang cuit que aquí hi havia un poblat, però té sentit: si tens llavors de sobres les has de posar a algun lloc, si tens oli o vi, també. Si comercies amb el poble del costat o amb algú de més enllà també necessitaràs les urnes per poder-ho transportar tot plegat. Com el nostre viatjant i el seu soci de Manresa. I, si ens posem més místics, també es podem fer servir per deixar-hi les cendres dels difunts. A sota us he posat una imatge d'un Skyphos, que no té res a veure amb cap programa de trucades per ordinador. És un tipus de peça ceràmica que es van inventar els grecs pèr beure, i que es va posar de moda entre fenícis o íbers.

L'Skyphos de Manresa. El teniu al Museu Comarcal.

Podem suposar com era el poblat íber de Manresa basant-nos en el que sabem dels íbers en general. Al Bages hi ha diversos jaciments més importants i amb més material, el més important dels quals és el Cogulló de Sallent. Amb una mica d'una o altra cosa, he intentat suposar com devia ser el poblat íber de Manresa, com hi vivia la gent i a què es dedicava.

IES Lacetània... o no

Bé, trencar tòpics històrics és una cosa que m'agrada però també em sap greu. El cert és que hi ha opinions diverses sobre l'existència d'un poble anomenat lacetà. El problema és que els escriptors de l'antiga Roma no s'aclarien gaire. Parlaven de Iacetans, Lacetans, Laietans... era un embolic molt gran. El que passa és que sabem del cert qui eren aquests Iacetans o els tals Laietans (recordeu la Via Laietana de Barcelona). Però els Iacetans... doncs no. No tenim gaire proves arqueològiques o textuals que ens demostrin que eren un poble a part.

Aleshores, els historiadors han fet dues coses: U, han intentat fer reconstruccions amb les poques dades que hi ha. És a dir, "aquest autor aquí diu iacetans, però segurament volia dir lacetans i s'ha confós o ha estat un error de traducció". Dos, entendre que, si no tenim dades sobre aquests tals "lacetans", és perquè, senzillament, no existien. Evidentment, jo no aportaré res a aquest debat de gent que en sap molt més. Simplement que sapigueu que la cosa no està gaire clara.

Doncs, sobre els íbers, això seria tot. El proper dia veurem què van fer per aquí els romans.

Per saber-ne més...

Broch i Garcia, Albert, "De l'existència dels Lacetans", *Pyrenae. Revista de prehistòria i antiguitat de la mediterrània occidental* (Barcelona), num.32, vol 2, 2004, p. 7-29. (Disponible a la xarxa)

Fernández Redondo, Rufino, "Els lacetans. Interpretació a través de les fonts clàssiques, arqueològiques i numismàtiques. Estat de la qüestió", *Miscellanea Aqualatensia* (Igualada), num. 4, 1987, p 59-87 (Disponible a la xarxa)

Sanmartí, Joan; Santacana, Joan, *Els íbers del nord* , Barcelona, editorial Dalmau, 2005.

Daura i Jorba, Antoni; Galobart, Joan; Piñero, Jordi, *L'arqueologia al Bages* , Manresa, Cercle d'Estudis del Bages, 1995.